

ЦИЈЕНА:

За Дрву Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Преплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.
Поједиан број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рамада новићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописе се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Главни уредник: Милош Живковић

СЛУЖБЕНИ ДИО.

— Његово Краљевско Височанство Књаз Господар благоволио је наименовати за Свога генерал-ађутанта г. Митра Мартиновића, бригадира и државног савјетника.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

За чланове Привредног Савјета: Командира Агицу Лакића, трговца из Подгорице;

Усеина Лукачевића, трговца из Подгорице;

Захарију Гвозденовића, трговца из Подгорице;

Јова Јовановића, трговца из Никшића;

Д-га Ф. Квадрели, обласног мареног љекара са Цетиња;

Милана Церовића, посједника са Бохана;

Учитеље: Пера Калужеровића, Николу Рацковића и Милету Поповића.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Министар унутрашњих дјела:
Лабуд Гојнић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Војног производимо у чин пјешадијског потпоручника водника, свршеног питомца војничке школе Никицу Вучинића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Број 3087—I—1160.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Министар војни
Бригадир Ј. Вукотић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, ријешили смо и рјешавамо:

да се Нешо Ивановић, секретар Министарства Финансија и Грађевина, и

Крсто Лаиновић, управник царинарнице подгоричке, на основу члана 44. закона о чиновницима грађанског реда ставе у пензију, која им по годинама службе припада.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, а по саслушању нашег Министарског Савјета, ријешили смо и рјешавамо:

да се Нешо Станић, писар царинарнице подгоричке, на основу члана 45. закона о чиновницима грађанског реда, стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо: у главном државном рачуноводству: за главног државног благајника с рангом и платом секретара I-ве класе Мила Милетића, досадашњег секретара истог Министарства;

за књиговођу и вршиоца дужности шефа одсјека Главног Државног Рачуноводства с рангом и платом секретара II-ге класе Пера Врбицу, досадашњег рачуновођу истог Министарства;

за књиговођу с рангом и платом рачуноиспатача Гл. Државне Контроле Андрију Поповића, досадашњег рачуновођу истог Министарства;

за помоћника књиговође с рангом и платом писара I-ве класе Петра Церовића;

за секретара II-ге класе и вршиоца дужности шефа одсјека за наплату државних дугова Пера Поповића, досадашњег главног државног благајника.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо: у Министарству Финансија:

за архивара Министарства с рангом и платом секретара II-ге класе Дамјана Мариновића, досадашњег секретара истог Министарства;

за секретара III-ће класе Милана Павловића, досадашњег писара истог Министарства;

за писара I-ве класе Јована Поповића, досадашњег писара истог Министарства;

за статистичара Министарства с рангом и платом писара II-ге класе Николу Бошковића, досадашњег писара истог Министарства.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо: за помоћника главног државног благајника с досадашњом платом, Милоша Драгића, фактора државне штампарије на расположењу.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906. г.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо: за управника царинарнице подгоричке Димитрија Беговића, секретара II-ге класе Министарства Финансија и Грађевина, — по потреби службе;

за писаре царинарнице подгоричке Филипа Иличковића, досадашњег писара цетињске царинарнице и Сава Чубрановића.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње 21. септембра 1906. г.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо у Државној Штампарији:

за управитеља Шпира Огњеновића, досадашњег првог секретара Министарства Финансија;

за контрактуралног фактора Ђоку Јовановића;

за писара II-ге класе Филипа Крушку.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906. г.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ НИКОЛА I.

по милости божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо: за рачуновођу одјељења за грађевине и саобраћај с рангом и платом рачуноиспитача Гл. Државне Контроле, Кићуна Мијушковића, досадашњег писара I-ве класе истог одјељења.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. септембра 1906. г.

НИКОЛА с. р.

Мин. Финансија и Грађевина,
А. Радовић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вјести.

— Њ. Височанство Књаз Мирко вратио се са Тополице.

— Г. Стајн, секретар царско-руског посланства, вратио се са г-ђом из Бара.

Јован Стерија Поповић (стогодишњица рођења)

У историји српске културе, пише у новосадској „Застави“ Мито Кличин, забиљежиће се нов догађај: српски народ прославио 100-годишњицу рођења и 50-годишњицу смрти великог pjesника и оца српске драме, Јована Стерије Поповића. 16. и 17. септембар 1906. године биће увијек доказ културне свијести српског народа.

Пред обновљеним скромним спомеником на гробу Јована Стерије Поповића у Вршцу Србадија ће олати признање „слаткогласном славују у pjesнославном лугу нашем, а

„Он собом диге себи високи стуб,
На ком основа стајно, сјетли споменик“
(Ј. Хашић)

На гробу његовом завјетоваће се Србадија, да му што прије у Вршцу подигне споменик, „који ће потоњим покољењима казивати славу pjesникову и културну свијест народа, који га је подигао“.

Док је народа српског, живиће Стерија у својим дјелима, јер је он сам себи подигао највећи и најтрајнији споменик, као и сам што рече: „Кратак је живот као сан, дјела су вјечита тек“.

Јован Стерија Поповић рођен је у Вршцу 1. јануара 1806. године. Отац му Стерија био је родом Грк, а мати му Српкиња.

У Вршцу је свршио основне школе и почео учити гимназију, али га отац, посрнувши у трговини, наскоро изведе из школе и узме га себи у радњу, желећи да и он постане трговац.

И ако се раставио са школом, није се раставио са књигом. У очевој радњи више се занимао књигом него трговином. Зато се опет врати у школу. Пошто је свршио у Вршцу четири разреда гимназије, отишао је у Темишвар, да слуша више школе: Реторику и појезију (говорништво и pjesништво). Ту је пропјевао. Године 1825. изишао је у Будиму његов први сјев „Слезе, или же Болгарија нечистије лета 1374. збвишеје сја оплакивает“. Професор га је у Темишвару назвао старешином pjesника.

Из Темишвара отишао је у Пешту, да слуша философију, а за тим у Кежмарк, где је свршио права 1830. године. Отуда се вратио у Вршцу. До 1836. године предавао је латински језик у вршачкој приватној нижој гимназији, а тада остави професуру и отпоче адвокатску праксу.

На позив српске владе дошао је 1840. године у Биоград за професора правних наука на тадашњем Лицеуму (потоња велика школа), а 1842. године постао је начелник министарства просвјете. У том је звању остао све до одласка из Биограда.

Његовим заузимањем основано је у Биограду Српско учено друштво, које се сносило са Краљевском српском академијом наука. Његова је заслуга, што је основан и српски музеј. У Биограду оснује прво позориште (1842. и 1847. године) и писао је за то позориште 1842. године трагедије „Владислав“ и „Ајдуци“, алегорију „Симпатија и антипатија“, шаливе игре „Женидба и удалба“, „Превара за превару“ и још неке. Године 1847. написао је „Сан Краљевића Марка“, „Која је добра жена“, „Скендер-бер“, „Смрт Краља Дечанског“ и више других.

Док је био у Биограду, писао је књиге за школу а и многе научне расправе за Српско Учено Друштво и лист „Седмицу“. Писао је и шаливе чланке под насловом „Милобруре“.

Године 1848., кад је у Угарској бужнула буна, Стерија се вратио у свој Вршац, јер се није могао слагати с онда владајућим начелима, нити је могао због неких околности с вољом дјествовати, због чега се одрекао знања.

Вративши се из Биограда у Вршац оженио се и ту је провео остатак свога живота, занимајући се непрестано књижевним радовима, нарочито је писао многе pjesме, које су 1853. године оштампане у Даворју. То су му најљепше pjesме.

Др. Јован Суботић прича, да је 1855. године говорио у Вршцу са Стеријом. Том је приликом Стерија рекао, да му је досадила усамљеност у Вршцу, због чега намјерава да се пресели у Нови Сад, јер га је болест спречија.

И Стерија је имао својих непријатеља, нарочито строгих ктитичара, који су му загорчавали живот. Он им је у предговору „Романа без романа“ поручио, „да је главнија црта његовог темперамента меланхолија и да је то дјело највише писано у она времена, кад је његов дух био обременен тешком жалосћу“.

Са приликама и догађајима од 1848. године није био Стерија задовољан. Његове pjesме, које је послје 1848. године писао, пуне су доказа, да се он доиста није слагао „са онда владајућим начелима“.

Био је противник револуције у опште, јер се по његовом мишљењу крв узалудно пролијева, а послје револуције још горе је по народ. Износио је примјере, да је послје сваке револуције реакција била силнија.

Pjesма „Владика Стефан Поповић“ (6. јануара 1849.) врло је значајна, јер у њој Стерија брани владика, кога је патријарх Рајачић по жељи јавног мњења свргнуо и послао у манастир Фенек. Стерија указује у pjesми на то, да је владика Стефан спасао Вршац, да га Мађари не спале. Међутим зна се, да је владика стојао у сумњи да је пријатељ Мађара и да је због тога збачен. Стерија вели:

Сви су живи, сви весели,
Брата грли брат,
Само Стефан не узина
Мира благодат.
Нашике њему замке плете
Продаје га свој,
И освети чист од вина (гријеха)
Нада злобљиво.
Гоњен, мучен он оставља
Биједа пуну свијет“.

У надгробној pjesми за владика Стефана вели:

Архансир српски вјерни
Дјелек грозне са народом јаде,
Кад све гину, своје чувах,
И сачувах, Вршац ово знаде.
Ах злотвори бесовјесни
Добро у зло вменише ми дјела;
Бих од својих гоњен, јазављен,
Док и душа не раста с' од тијела.

Још је значајнија pjesма „Година 1848.“ У тој pjesми осуђује он, што људи један другом намећу своју вјеру и народност и што се због тога кољу, а треба да живимо као браћа. Хоћемо слободу, а ништамо туђу слободу. Ево његових ријечи:

И крв силна тече, не штеди се на сиси дијете,
Робе, пале куће, души да купе мјеста.

Лијено је нарав сваком усадила правило вјечно:
Сам што нећеш себи, другом чинит' немој;
Ал забљућена страст на природу устаје силну,
Газећ' закона строј, тражи слободу створит.
Отима туђе без милости, домове пали и руши,
Пљачком и рошством сади једнакости свијет,

ЛИСТАК

Учитељи и сушица

Одлични медицински научник српски др. М. Јовановић — Батут пише под горњим натписом у своје листу „Здравље“ ове редове, намијењене приликама у Србији, али веома поучне и за наше прилике, ради чега их преносимо:

Сушица је честа болест наших учитеља. Истина је, да су и учитељи других земаља у сличним приликама: — да су јако изложени загушном, поквареном и прашњавом ваздуху пренућених учионица; да гласним говором напрежу и кваре грло и плућа; да по гдјекада станују у неподесним и влажним становима; да су им приходи мали а породице велике и т. д. па да за то више болују и умиру од јектике него многи други сталци: — али ипак није тако као код нас. То ће вам рећи сопствено искуство; о томе сам се лично уверио прегледајући толике болесне учитеље; то сам као најљив посматрач давно учио на разним скуповима; то ми је недавно потврдио пошљедњи учитељски и земљораднички конгрес; а о томе ћете сличан суд добити и од других љекара у Србији. Сви смо ми у томе сагласни, да је туберкулоза баш међу наставницима основних школа необично честа појава. А кад би се о тој болести водило рачуна, па извршио тачан љекарски преглед свих наших активних учитеља и учитељица сумњива здравља, ја мислим, да би се међу њима нашло најмање 15

С плаве ил' жуте боје с банкета подиже војне;
То је просјете плод, напредак вијека нашег.

Људи, чествујте правду, огресте се себичне тежње,
Љубите ближњег свог, вјек да просеје среће,
Народност и слобода, једнакост рајске су биљке,
Човјеку на земљи прво је чевјечанство.

Као што је умио у pjesмама озбиљно да заступа своје мисли, тако је и у шалвим списима згодно бранио своје становиште. Али свијет није могао да схвати његове тежње. Његово је срце било рањено, што борбу са свијетом није могао да истјера на крај, вели др. Суботић. За то је прекинуо везу са свијетом и говори:

„Хоће л' ми вијенце свијетна плести,
Славним ил' малим звати?
Кад живот чист од злости и лести,
Друго не тражи знати“.

(Даворје).

Својој жалости због неуспјеха у борби са свијетом давао је одушке у својим pjesмама шибајућу људску пакост, сујету и глупост. Људско ништавило обиљежио је овим ријечима:

Човјече, сине блаата, чедо слабости, суза и бијезде!

Послије човјека црв, послје црва смрдеж и трулеж,
Послије трулежа прах.

Али тјешни се:

— На небу сваком правда суди.

По његовом мишљењу пак:

Глупост и себичност, два идола слабости свијетске
И честољубља дим људска покрећу дјела.

(Даворје).

Стеријини се српски осјећаји особито излијевају у дивним му pjesмама: „Спомен Видова дне“, „Српски народ и његова судбина“ и „Даворје на пољу Косову“. Има и других, али ове су најљепше. Нема овдје мјеста, да изнесемо лијене стихове, али сваки Србин и Српкиња треба да прочитају те дивне pjesме.

Стерија бјеше особито плодан писац позоришних дјела. Напријед су наведена дјела, која је написао за биоградско позориште. Но он је већ 1827. године написао трагедију „Светислав и Милева“, 1828. год. „Мишо Обилић“, 1830. пак „Несретно супружество“ и шалвиту игру „Лаж и паралажа“. Највећи успјех постигао је 1837. године шалвиром игром „Тврдица“, или како ју је народ прозвао „Кир-Јања“. Два велика издања овог дјела брзо су растурена, а то је за оно вријеме сјајан успјех. Стерија је постао народни љубимац, а прозват је Кир-Јања по главној улози. Написао је још и ове шалвие игре: „Покондирена тиква“, „Зла жена“, „Лакан“, „Биоград некад и сад“, које се све и данас радо гледају. Он је с пуним правом прозват оцем српске драме.

Пуну 31 годину радио је Стерија и обогатио је српску књижевност дјелима трајне вриједности. Радио је тако рећи до смрти.

Стеријина смрт била је тежак удар за српски народ и његову књижевност.

Вршциану су га сахранили у „туге пуним сироводу“. Српски листови достојно су оцијенили његов рад и оплакали његову смрт. У свима крајевима Српства приређивани су парастоси „најдаровитијем међу свима ондашњим pjesницима“.

У 16. броју „Подунавке“ 1856. године забиљежио је, да је Стерија умро као признати и увјенчани pjesник и да је његова смрт оплакана као ни једног другог pjesника, јер „незаборављеног нашег Орација, Мушицког, оплака јавно само младеж (осим Светића), а за Поповићем одазва се туга по цијелом Српству, ода-

од сто — дакле око 200 — који у школи раде, и ако болују од јектике, која може и на другога пријећи.

Кад то учинимо, онда се и нехотице морамо запитати, могу ли јектичави наставници своју болест и на своје љаке пренијети? Има ли опасности с те стране по здравље нашега подмлатка? Па ко има, шта би се проти ње могло учинити?

Покушаћу, да у кратким потезима одговорим на та питања.

Сасвим је природно, да неразвијен, њежан дјечји организам све заразе лакше прима, него снажно и отпорно тијело одраслог челадата. Нарочито се то може рећи за туберкулозу. Баш њу човјек лакше захвати у доба развоја и младости. Шта више, по свему изгледа, да се та болест понајвише у нама залеже у раном дјетињству, па да тек касније избије. Према томе се онда може рећи, да су баш ђаци основних школа најпогоднији материјал за ширење туберкулозе. Ако на то земљиште доспјеје сјеме те болести, сва је прилика, да ће се примити — тим прије, што је та њива махом већ за то сјеме нарочито спремна и, тако рећи, узорана. Јер школска дјена и онако често набебају и прашину дишу, па су за то сваки час кашљава и кихавичава — дакле већ и онако за грудне болести погодна. Погодан расадник је, дакле, ту; треба само још сјемења...

А њега има доста. Сјемењаши за јектику су сами јектичавци. У њиховим плућима замету се кврге и квржике пуне тога сјемења — пуне клица јектике — па чим се оне отворе — т. ј. чим болесници

зва се и у самој Чешкој“. (У „Седмици“ је за 1856. годину одштампана pjesма Чеха Ф. Ј. Језбере, у којој оплакује Стеријину смрт).

У Новом Саду приређен је парастос 24. марта 1856. Говорио је др. Јован Суботић.

Његов је гроб био неко вријеме заборављен, али захваљно потомство поводом стогодишњице рођења и 50-годишњице смрти искупило се око обновљеног споменика на том гробу, да ода признање великом pjesнику, јер

„Једна добра дјела из блазног дижу се гроба,
И у анђелском створу к прјестолу вјечно лете,
Примају награду ту, и сјајно праћају с' доле
Да и на земљи још споменом живе дугим“.

(Даворје).

ПОЛИТИЧКЕ ВИЈЕСТИ

Војена конвенција између Енглеске и Француске. Берлинске

„Фосове Новине“ посветиле су ових дана нарочити уводни чланак енглеско-француској војеној конвенцији, о којој су пошљедњих дана понова почели кружити гласови. У том се чланку, у главном, каже ово:

Ако би ови гласови били основани, што се за сада још не може позитивно утврдити, онда мора бити за свакога јасно као дан, да се та конвенција у првоме реду тиче Њемачке. Истина, ови би се гласови могли узети и као одјек онога расположења, које владаше за вријеме кризе у мароканском питању, јер у данашњим приликама за такве гласове нема оправдана разлога. Главно је, међутим, да ти гласови постоје. Може бити, да састанак између енглеског краља и њемачког цара у Фридрихсхофу није одмах произвео она дјјства, којима су се гдјекоје оптимисте надале, али је неоспорно, да су се односи између Њемачке и Енглеске доста побољшали, што је недавно потврђено и посјетом енглеских правника у Берлину. Осим тога, од алжесираске конференције на овамо није се ништа десило између Њемачке и Француске, што би могло дати повода мишљењу, да међу њима може доћи до рата. Може се са сигурношћу вјеровати, да и Енглеској и Француској није до рата, као год што није ни Њемачкој! И зато може се мирне душе очекивати, да ли су вијести о војној конвенцији тачне или не. Пошто је од Њемачке далеко и помисао да води такву политику, која би реметила мир, али је доволно јака, да се с успјехом брани од неправедних напада, и с тога Њемачка може без икакве бојазни ићи на сусрет развоју ствари. То не могу измијенити ни злурада по-

прокашљу и почну избацивати, одмах су право врело заразе. Тако н. пр. један једини јектичавца може за 24 сахата по неколико милиона тих клица искашљати, па ако не пази, њима и друге заразити. Оно што избаци, може се сасушити, у прашину претворити, и у ваздух прећи; — свака појачана струја његовог даха при кашљању, кихању, хркању, гласнијем и бржем говору може заражену пљувачку болесникову распршгати и у облику веома ситних, невидовних капица на 1 метар даљине око њега избацити; — његове усне, руке, хаљине и ствари могу исто тако бити заражене: — па је ли онда чудно, ако се по гдјекада деси да од њега и други заразу прими? Нарочито је сваки јектичавца опасан за оне, који с њима често и за дужи времена долазе у непосредан додир, а то је готово неизбјежно, кад дан у дан по неколико сахата заједнички раде или иначе у једном простору проводе.

Ако све то доведемо у везу с постављеним питањем, онда нам је јасно на њега одговорити. Већ из тога јасно излази, да јектичави учитељи могу своју болест на своје љаке пренијети; да је, дакле, здравље наше дјеце у опасности, ако их шаљемо у школу, гдје ради јектичав наставник. — Да се о томе још боље увјерите и праву слику те опасности добијете, изнијећу ва неколико истинитих примјера из нашег школског живота.

Кад сам ушао у учионицу другог разреда основне школе у селу Р. (близу Биограда), нашао сам учитељицу у скамји — међу ђацима. Показује им нешто, а они се око ње начикали, да јој се из

сматрања о непоузданости тројнога савеза. Иронично се истицало, како је италијанска флота заједно с енглеском поздравила председника Фалијера у Марселју, ма да је тројни савез наперен противу Француске и да између Италије и Аустро-Угарске не владају пријатељски и повјерљиви односи, и ако су савезнице. Али је већ одавна позната и утврђена ствар, да тројни савез не смета Италији да буде у добрим пријатељским односима и с другим државама. И ако је овдје онда и бивало мало пролазних трвења између савезника Њемачке (јер је овдје ријеч о Аустро-Угарској и Италији) ипак та трвења не бјеху такве природе, да доведу у питање сам савез.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Грчићева Историја Српске Књижевности.) Књијарница Браће Поповића у Новом Саду издала је као друго издање Историју Српске Књижевности, коју је написао и средио Јован Грчић. Потреба овакве књиге и за школу, и пријатеље српске књижевности, и за сваког образованијег Србина, који треба да има преглед своје књижевности, одавно се осјећала, и она је овом књигом подмирена. Писао се трудио, да у једну књигу колико је могуће више збије историју цијеле српске књижевности од најстаријих до најновијих времена. Зато је писао у своје тешком раду био свуда кратак, али објективан. Књига је ванредно лијепо израђена. Према огромности материјала, који је морала да обухвати, није толико ни велика: 360 страница осмине. Украшена је са сто и четири слике српских књижевника, међу којима се налази и слика нашег владошца, Њ. Кр. В. Господара, а коме су као књижевнику и pjesнику у поменутој књизи изашли ови редови, које ради читалаца нашег листа преносимо овдје:

„Књаз Никола се родио 27. септембра 1841. као син великога војводе Мирка, који је био не само риједак јунак него и искрен прослављач јуначких дјела,*) и војвођинице Стане. Књаз Никола је послје мученичке смрти свога стрица Књаза Данила 1860. као младић од деветнаест година, сјао на црногорски пријесто, са којег још и данас мудро и праведно управља Црном Гором, дигнувши је и унапредивши и политички и културно. Исте се године оженио и узео Књагинју Милену, ћерку војводе Петра Вукотића, с којом је изродио угледан и дичан пород.

Књаз Никола је врло рано почео пјевати. Прва његова pjesма (Шетња на Ловћен) сјјевана је 15. маја 1858., дакле кад pjesнику није било још ни седамнаест година.

*) Војвода Мирко сјјевао је двадесет и девет pjesама о бојевима Црногораца с Турцима година 1852.—1862. и те су pjesме године 1864. изашле на Цетињу у књизи Јуначки Споменик, коју је уредио и предговорио у њу написао Никифор Дучић. У славу четрдестогодишњице књажевања Књаза Николе и издани су Браћа М. Поповић године 1900. Мирков Јуначки Споменик уз програмну из пера „Старца Бранка Бранчића“ (Александра Сандића).

Њихове жомиле само глава види. — Рука јој врела; лице блиједо и попијено, само се мало по јагодицама осула она сумњива румен; очи упале и жаране; врат мршав и танак, да се на њему може избројати, како жиле бију; прси уске; плећке одскочиле, а груди спљоштене; дах врло и убрзан; глас промукао, а говор кашљем испрекидан. За оно четврт часа, што сам се у њеном разреду задржао, избацила је тако неколико пута повеће лопте гњиладине (густог „шлајма“), па их је — као у некој неприлици и забуди — журно и бојажљиво по поду разгазила. Исто се тако журила, да иза сваког наступа кашља голом руком убрише себи уста — само да што прије свој посао продужи. По гдјекада није чекала ни да јој кашаљ престане, него је кашљући говорила. Дјеца су се гурала и отимала, које ће јој ближе прићи. Упрла очи у њу, и отворених уста слушају. Гутају јој ријечи, а може бит и... Кад сам је касније запитао, зашто не тражи одсуство, да не „мало одмори“, рече ми, да ое смије; — боји се да мјесто не изгуби...

Ево другог, сличног случаја. Дошао ми је на преглед средовјечан учитељ с јектиком „у цвијету“. Кашље; избације крв и гњиладину; а у испљувцима има толико клица јектике, да би њима могао заразити цио Биоград и још коју варош више. — Па ипак он још редовно обавља своју дужност у школи, и никако се не да наговорити, да је напусти. — Неће у пензију; чека док добије повишицу. Има „само још двије године“ до ње, па онда како било...

Лирске пјесме Књаза Николе махом тумаче најплеменије осјећаје: побожност (Звон цетињског манастира 1859.), пијетет (На гробу Петра II. Петровића Његоша 1863. На спомену четрдесет Љуботињана 1892. На гробу Мирка Алексића 1894. Спомену својега оца 1894.), љубав према својима (Мојој Царици. Мојој Зорки. Мојој Стани, све три 1886. Стихови урезани у темељном камену дворца престолонашљедника Књаза Данила 1894.), према стаџбини (Пјево сам... 1880. Домовини 1883.) и народу: Пијмо вино! 1859. Онамо, онамо... 1867.). Скупљене су изашле лирске пјесме Књаза Николе први пут године 1889., али само за пјесникову личну употребу, како их је из разних књижевних листа покупио Симо Матавуљ. Године 1894. изашло је на Цетињу друго попуњено издање, у које су ушле и пјесме, које је Филип Ј. Ковачевић, приредилац тога издања, нашао међу рукописима у приватној књижници Књаза Николе. У тој су збирци нашле мјеста и двије епске пјесме Књажеве (Женидба бега Љубовића, спјевана по народном казивању, и Селим-бегова кула из 1879.), и једна послица (Г. С. В. П... из 1892.).

Од епских спјегова Књаза Николе изашли су у засебним књигама: Хајдана (на Цетињу 1887.), и 1894., по Шатобријану спјевани, Потоњи Абесераж (на Цетињу 1888. и 1894.) и Пјесник и вила (на Цетињу 1892.). У рукопису су још: Лов Душанов. Ноћ Цетињска. Ирена или Освојење Цариграда. Барјактар и Сирак. И по узвишеној идеји и тенденцији, и по савршеној обради најљепше је дјело Књаза Николе драма у три чина с натписом Балканска Царица, коју је пјесник приказао Црногоркама. Балканској Царици узет је предмет из црногорске историје при свршетку XV. вијека. У натписној јунакини, Даници Књаза Перуна, одилено је право Црногорство са свим својим ријетким врлинама. Балканска Царица је године 1895. изнесена била у Новом Саду на српску позорницу, примљена је била одушевљено и од то се доба приказује једнако с успјехом, који не слаби. Балканска је Царица изашла дваред, први пут на Цетињу 1886. а други пут у Новом Саду 1894. у издању Арсе Пајевића. На њемачки ју је превео Х. Стилке, на мађарски Љубен Грујић а повету из ње превео је на талијански Чезаре Тондини. Преведена је и на холандски.

Осим Балканске Царице спјевао је Књаз Никола и драмски чин у шест призора с натписом Књаз Арванит. У стихованој посвети исповједа пјесник, да је „причу из прошлости написао на забаву Мирку, драгом сину“, да из ње научи, да

„Брат је добро од свих одвојено:
Слога братска крјепост је и снага
А неслога оружје сломљено“.

Књаз Арванит Црнојевић био је млађи брат Иван-бегов и радио је за свога старијег брата и његову државу, док се Иван-бег бавио ван Црне Горе. Како је том драмском спјеву потка свему сама намјена а прилике тако донијеле, да га је књажевски пјесник написао у пет дана, то није чудо, да не одговара потпуно драмским захтјевима и да далеко заостаје за величанственем Балканском Царицом. И Књаз Арванит је изашао дваред, први пут 1895. други пут 1898., оба пута на Цетињу. На њемачки су га превели: Карл Амик у Аугсбургу и Милена Ж. Миладиновићка и Руми.

Ово се десило прољетом.

Био је студент на Универзитету, али се разболи. Пропљује крв; одлежи „неколико запаљења“ (као што се то у публици прича), и једва жив остане. Али је још јако слаб. Остао му је и „неки“ кашаљ. А по гдјекада га и „потјанна грозница“ ухвати на се онда ноћу зноји. У испљувцима има врло много клица јектике. С тога му љекари савјетују, да остави школу, и да што прије иде из овог загушеног и прашњавог Биограда. Најбоље ће учинити, ако оде у свој завичај, у село З. Тамо је шумовито и хладовно; тамо је мирно и заклоњено; тамо има доста чиста ваздуха и доста млијека; — тамо ће се најбрже опоравити... И он послуша и оде — али не да се као болесник чува, лијечи и његује, него да за малу награду ради тежак посао: да прими дужност тамошњег учитеља! Па сад се по ваздуху дан са дјецом мори у ниској, загушеној и прашњавој школи свога села. Упронашћује и себе, а трује оне красне малишане.

Могло бих вам још низати таквих жалосних примјера, али је и ово неколико довољно, да вам објасне оно, што сам вам раније разлагао. Већ по њима можете и сами пресудити, колика опасност пријети нашем подмлатку од таквих прилика у школи. И сами морате увидјети, да овако не би смјело даље ићи, ако да овако с напретком народа. Остаје нам, дакле, само још то, да ријешимо питање: шта треба учинити, да се тој опасности успјешно на пут стане?

Нема сумње да је за то питање у првом реду позвана држава. Кад може об-

Књаз Никола је још године 1866. написао био трагедију с натписом Вукашин. Од тог је дјела један одломак саопштен у календру Орлићу за 1886. и у Матици 1867. Остало још није објелодањено.*

Уз остали свој многоструки рад нарочито се на пољу драмске књижевности истакао.

Цијена је књизи 4 круне. Својом лијепом израдом може да буде одличан украс сваке домаће српске библиотеке.

(40-годишњица „Заставе“). Новосадска „Застава“ прославља сјутра у недељу 24. ов. м. своју четрдесетогодишњицу. Та ће прослава тећи овим редом:

- У 9 и по сати прије подне биће помен на гробу оснивача „Заставе“ др. Светозара Милетића, који почива на Успенском Гробљу. При помену пјеваће шест пјевачких друштва, а говориће прота вршачки г. Божијар Поповић. У 11 сати прије подне биће у великој дворани хотела Мајера свечана сједница. У просторијама хотела Мајера биће изложена слика оснивача „Заставе“ др. Светозара Милетића у природној величини, коју је сликала сликарка г-ђица Надежда Петровићева из Биограда, и биће изложене „Заставе“ свих 40 година. Свечану сједницу отвориће др. Ђуро Красијевић. Говориће Јаша Томић и др. Никола Ђурђевић. 3. Заједнички ручак у великој дворани хотела „Јелисавета“ у 1 сат по подне. (На ручку ће учествовати и женскиње). 4. У 5 сати по подне у великој дворани хотела Мајера народна забава. Програм народне забаве. 1. Војничка музика 70 петроварадинске пуковније свира. „Смјесу српских народних пјесма“. 2. Пролог, пјесма Милорада Митровића, приказује уметник Милорад Гавриловић. 3. Земунска српска православна пјевачка задруга пјева: Милетићеву хумну, од Дубека мушки збор. 4. Жабаљско пјевачко друштво „Шајкаш“. 5. Вуковарско српско пјевачко друштво „Јавор“ пјева „Атила пред Римом“, (Франсоа Емил Базен). 6. Говори др. Жарко Миладиновић. 7. Панчевачко српско пјевачко друштво „Вијенац“ пјева: Из Мокрањчевих „Руковета“. 8. Румско пјевачко друштво пјева * * *. 9. Свира на гласовиру г-ђица Милена Павловићева. 10. Новосадско српско занатлијско пјевачко друштво „Невен“ пјева: „Кочин хрест“ од В. Р. Ђорђевића. 11. Земунска српска православна пјевачка задруга пјева: „Гдје српска војводина“ од Ј. Максимовића. 12. Вуковарско српско пјевачко друштво „Јавор“ пјева: Из моје домовине“ 1. руковет од Мокрањца. 5. Игранка.

* Балканску Царицу цијелу је у музику ставио Дионисије ди Сарно Сан-Ђорђе и нарочито је добро музички окарактерисао коло: У Ивана Господара... Од осталих пјесма Књаза Николе широм се по Српству пјева Онамо, онамо... на веома пјевак и популаран глас а за мушки збор је ту пјесму компоновао Ђ. Фјорели, и та је композиција изашла у новосадској Даници 1867. Пјесму Пијмо вино... сложио је Алекса Р. Шантић за мјесовит збор. — О Књазу Николи као пјеснику писали су: Сундечић (У Подгорици о Новој Години 1885., у Вијесту 1885. и одломак оту у Позоришту 1886.); Грчић (Пјесник и вила, у Стражилову 1892. Балканска Царица, у Позоришту и Бранику 1895.); Ж. Драговић (Балканска Царица у Новом Саду, у Позоришту 1895.); Л. В. (Књаз Арванит, у Бранику 1895.); Холечек (Пјесник и вила, у Лучи 1895.); Јован Рогановић (Пјесник и вила, у Лучи 1895.); Глик (Nikolaj i Crnogorski. Јако ројета Krakov 1903.) и други, реферисући у Позоришту и по другим листовима о приказима Балканске Царице.

везном наставом присилити своје грађане, да своју дјецу шаљу у школу, онда се у најмању руку од ње с правом може тражити, да наставу удеси тако, како та дјеца у школи неће своје здравље саграти. Она то и чини, па је и у питању о туберкулозним учитељима свој утицај употребљава. Постоји један (повјерљив) министарски распис, по коме се љекарима — нарочито званичним — ставља у дужност, да у zgodним приликама мотре и на здравље учитеља основних школа, те да онима међуњима, на којима констатују коју заразну или приљепљиву болест — нарочито јектику — на подесан и благ начин препоруче подуже одсуство од школе или баш и пензионисање. То би било и у интересу здравља и самих болесних наставника, а тиме би се отклонила и опасност заразе од школске дјеце.

Као што видите, распис је имао добру намјеру. Хтио је да без икаквих насилних мјера ослободи школу од јектичавих учитеља, али — на жалост — није успио. У пракси се показало, да учитељи, и поред љекарских савјета, нерадо напуштају школу и свој положај, а то се могло и ишчекивати. Ко познаје материјално стање наших учитеља, тај је могао унапријед рећи, да они драговољно неће — управо и не могу — да крпе своја права, која су везана за њихову службу: да не могу поднијети оне материјалне жртве, које се у таким приликама од њих ишту — ма се то тицало и њихова живота. Министарски распис остао је, дакле, празно слово, и по нашим школама раде и данас многи туберкулозни учитељи.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

(Писмо Савеза чешких сокола управи цетињске општине). Скорашњи наши гости на Цетињу, наша словенска браћа Чеси, повратив се с пута у своју домовину, захвалили су за дочек на Цетињу Управи Општине наше пријестонице, упутив јој писмо ове садржине:

„Послије повратка нашег из Црне Горе хитамо да прво Вама захвалимо на сјајном дочеку, који нам је приредила Ваша велика пажња, братска љубав и богато Ваше гостопримство.

„Не само ми, који смо имали срећу учествовати у чешком походу у Црну Гору и који смо у тој прилици доживјели најљепше дане нашег живота, него и све чете наше, које нијесу могле присуствовати на излету нашем, но су само могле читати вијести о нашој свечаности, захваљујући Вам из пуна срца за сву ону неограничену љубав, коју сте указали идеји соколства.

„Надамо се, да ће се и у будућности Чеси и Црногорци наћи вазда заједно на свакоме словенском скупу и да ће нам се дати прилика да Вам се у нашој кући одужимо за сву Вашу љубав и Ваше богато гостопримство.

„Молимо да изволите нашу велику захвалност саопштити свијема Вашим суграђанима и свему народу у Црној Гори.

„Са одличним поштовањем и са искреним соколским „На здар!“ остајемо:

Предсједништво Савеза Чешких Сокола
Ф. Машек — секретар — Др. Шајнер — предсједник —

ТЕЛЕГРАМИ

(Бечког Кор. Бироа).

Биоград, 18. септ. Савјетник аустро-угарског посланства Левентал предао је српској влади одговор своје владе на пошљедњу српску ноту.

Пенсакола, 18. септ. Због велике провале облака и олује остало је око 2000 лица без куће. Жељезничка станица и болница уништене су. Једна тврђава је оштећена. Много је лађа такође оштећено. Утопило се 25 лица.

Кронштат, 19. септ. Војни суд донио је пресуду о пошљедњој побуну морнара. Уитков, бив. посланик у Думи, осуђен је на губитак свију грађанских права и прогонство у Сибир. 19 морнара осуђено је на смрт, 12 на робију, 23 на тежки принудни рад на робији од 20 година, 5 на 15 година, 8 на 10 година, 60 на 6 година, 22 на 4 године, 429 на трансферирање у разне пукове по казни. Ослобођена су 3 сељака и 129 морнара.

Беч, 20. септ. Цар се потпуно опоравио.

Према томе ваља том питању на други начин прићи. Што се мене тиче, ја сам потпуно увјерен, да се оно не може правилно ријешити све докле, док се не регулише нарочитим законом, који би изреком наређивао, да се туберкулозан наставник мора из школе уклонити. Таквих закона има већ и у другим земљама, а такав закон потребан је и Србији, ако жели, да стане на пут ширењу туберкулозе. Камо среће, да га већ давно имамо, и по њему поступамо! Може бити, да би данас та болест била ограничена само на вароши... јер ја све мислим, да је њу у наша села највише унио — војник и учитељ. Може бити, да се у томе и варама.

По себи се разумије, да би тај закон, поред све строгости у основи, морао бити прије свега праведан и човјечан — не само према болесним учитељима, него и према њиховим породицама. Та ми не војујемо против туберкулозних болесника, него против туберкулозе, и то не смјемо никада из вида изгубити. Наш шил до душе, јесте, да туберкулозног наставника што прије удаљимо од дјеце и школе, али ипак не по ту цијену, да се огријешимо о човјечност, па да га онако болесна лишимо још и најпотребнијих средстава за живот — да му, тако рећи, отмојемо хљеб. Од њега је већ велика жртва, што из тако жалосног узрока и против своје воље, мора да напусти онај позив, коме је свој живот посветио, и коме је савјесно послужо, и ми другу, материјалну жртву не смјемо од њега тражити. На против: ми бисмо се тим законом морали постарати,

Цариград, 20. септ. Заимис је приспио у Канеју, уведен у дужност од костула великих сила. Није било никаквог нерета.

Цариград, 20. сеп. Ратни материјал непрестано се шаље у Солун и Једрене. Порта је протестовала против Заимисовог наименовања за критског гувернера и опасне улоге, коју Грчка игра, радећи на анексији Крита. Порта је наредила својим амбасадорима на страни, да уложе све могуће у одбрани турских суверених права и уклањању Заимиса.

Биоград, 21. сеп. Краљ, престолонашљедник и министар војни пошли су на маневре коњице у околини Ниша.

Цариград, 21. сеп. Гласови о мобилизацији војске нетачни су. До сада су само двије дивизије резерве у Скопљу и Једрену позване на вјезбу. Биће позвани и редифски пукови из Битоља, Сереза, Драме и Прилепа.

Рим, 22. сеп. Маркиз Кузани, посланик талијански на Цетињу, наименован је за посланика у Берну. Карлоти, секретар амбасе у Бечу, доћи ће на његово мјесто на Цетињу.

Париз, 22. сеп. Лист „Ган“ објелоданио је повјерљиви извјештај руског министра финансија Коковцева, упућен Столипину, а датиран 18. септембра, којим се признаје, да је стање државног руског буџета веома неповољно.

Симбирск, 22. сеп. Неко непознато лице бацило је бомбу на гувернера Старинкјевића. Гувернер је рањен на руци и ноzi.

Петроград, 22. сеп. „Правителствени Вјесник“ саопштава, да је Цар са породицом данас приспио у Петерхоф.

Тифлис, 22. сеп. По „Вјеснику“ приликом експлозије бомбе код Воронцовљева споменика убијен је један официр, један рањен, а више лица убијено и рањено.

Беч, 23. сеп. „Политичкој Кореспонденцији“ јављају из Цариграда, да је Књаз Бугарски поздравео Неџиб пашу приликом његовог проласка кроз Софију за Цариград, хтијући тиме јавно да потврди, да Бугарска нема никакве рђаве намјере, и да Књаз жели, да о томе и Султан буде обавјештен. Јилдиз и порта овим су са свим задовољни.

Цариград, 23. сеп. Јуче приликом пријема поглавица свију вјероисповиједи Султан је изјавио, да се потпуно опоравио.

да њега и његову породицу материјално осигурамо тако, како с те стране неће своју невољу осјетити. Ако ико, то је од нас заслужио туберкулозан наставник наше дјеце, јер је сва прилика, да је своју болест захватио — вршећи своју свету а тешку дужност...

Али да и не рачунамо са осјећајима правичности и хуманости, него само са интересима народа и државе, опет излази рачун у корист болесна учитеља. Опет је и за народ и за државу мање штете, ако туберкулозна учитеља што прије из школе удаљимо, ма га и даље плаћали, и тиме просвјетни буџет теретили, него да нам онако болестан у школи ради и дјецу јектиком заражује. Шта више: нама би се боље исплатило, да о државном трошку подигнемо и санаторију за јектичаве учитеље, него да сахрањујемо своје синове и кћери у свијету младости, као што то данас чинимо.

О појединостима тога закона нећу овдје говорити. Толико само да још напоменем, како би он морао обухватити не само свршене учитеље, него и лица, која су рада, да се за тај позив спреме. Закон би морао имати и одредбу, да се већ при ступању у учитељску школу љаци подвргну строгом љекарском прегледу, па да се туберкулозни и шифрофулозни никако у ту школу и не примају. Боље их зарана на други који позив упутити, него касније, у сред живота, са њихова права помјерати.

Званични огласи

ОБЗНАНА

Министарства Просвјете и Цркв. Послова

Књ. Министарски Савјет, у смислу објаве овога Министарства од 7. јула ове год. Бр. 1541. ријешило је, да се од 1. септембра ове год. дадне стипендија овим ђацима:

а) По 960. круна годишње: Михаилу Вукчевићу, мед. у Прагу; Илији Т. Илићковићу, мед. у Москви; Јовану Мијушковићу, мед. у Бечу; Нику Б. Мартиновићу, мед. у Бечу; Нешку Радовићу, мед. у Москви; Јакову Зарубици, техн. у Прагу; Ђуру Вуксавићу, техн. у Прагу; и Михаилу Рајинвајну, философу у Бечу;

б) По 480. круна годишње: Владиславу Новоселу, студ. слик. акад. у Прагу; Луки М. Мијушковићу, ђаку трг. шк. у Загребу; Радоју В. Радојичићу, Стевану Дедовићу и Крсту Маријановићу — ђацима учит. школе у Алексинцу; Спасоју Поповићу, ђаку учит. шк. у Пакрацу; Благоју О. Лекићу и Блажу Милутиновићу ђацима учит. школе у Данилу В. Радојичићу, ђаку трг. школе у Прагу.

в) По 400. круна годишње: Митру Војводићу трг. Ак. у Бечу.

А према рјешењу овога Министарства на име помоћи дато је и то:

а) По 240. круна годишње: Николи Мартиновићу и Љубомиру А. Чукићу, гимн. у Котору; Иву Вукотићу, гимн. у Биограду; Блажу Вушковићу и Михаилу Ш. Мартиновићу гимн. на Цетињу.

и б) По 180. круна годишње: Нику Зецу, Милији Банашевићу, Милку Булаићу, Милораду Шошковићу, Вуку Томановићу, Новици Радовићу и Митру Ковачевићу, гимн. на Цетињу; Николи Ђуриновићу, Петру Дабановићу и Јовану Марнићу, гимн. у Биограду.

На основу објаве овога Министарства од 1. марта о. г. Бр. 368., у вези с објавом истог Министарства од 7. јула о. г. Бр. 1541. раније одређене стипендије за државну и даље ови: Алекса Матановић, правник у Биограду 400. круна; Јока Петровић, Наталија Тројановић, Јелена Петровић и Јелена Меденица, ученице Института по 400. круна; Јован Гузина, 480. кр.; Антоније Бојовић, 300. кр.; Саво Михаљевић, 340. кр.; Михаил Драговић, 300. кр.; Василије Штиркић, 360. кр.; Михаил Станишић, 240. кр. — сви гимн. на Цетињу и Ђорђе Лакчевић, ђак осн. шк. на Цетињу 240. круна.

Овијем се извјештавају сви, којих се тиче, ради знања и управљања с најоменом, да ће одређене им стипендије — помоћи уживају само докле буду испуњавали услове, — предвиђене поменутом објавом овога Министарства од 7. јула ове године број 1541.

Бр. 2333. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквених Послова, 18. септембра 1906. г. Цетиње.

наруџбине. На сваку наруџбину треба означити тачну адресу школске Управе, мјесто гдје је школа и најближу пошту.

Број 263. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина — Одјељења Државне Штампарије. На Цетињу 4. септембра 1906. 3,3

ОБЈАВА. — Према новом распореду угарско-хрватског парабродског друштва — почињући од 1. октобра ове године, по новом кал. — између Котора и Фијуме остале су само двије брзе линије овога друштва и то оне од сриједице и суботе.

Параброди ових двију брзих линија кретаће се, као и до сада, према поштанском распореду од 26. септембра 1905. г., број 5075.

Услед предње промјене, дилжанса из Котора за Цетиње полазиће сриједом и суботом у 3 сата послје подна а стизати у 9 сати у вече, осталих, пак, дана кретаће у 1½ сат послје подна а стизати овамо у 7½ сати у вече.

Број 4955 — Цетиње, 15. септембра 1906.

Из канцеларије поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела.

2,2

Приватни огласи

ОБЈАВА. — Потписана Банка јавља својим п. акционарима на Цетињу, да је изабрала г. Илију Хајдуковића, управитеља лабораторијума за свога повјереника на Цетињу на мјесто г. Сава Вулетића.

Извјештавајући о овом, молимо наше г. г. акционаре, да се због уплате и других обавјештаја изволе обраћати г. И. Хајдуковићу.

Р. 50, Бр. 419, 3,3 Подгоричка Банка

НА ЗНАЊЕ. — Мојим дужницима да ми дуг до 1. новембра ове године исплате. Ко ми до тога дана дуг не исплати,

против моје добре воље, предаћу га преко мога опуномоћеника Суду.

Цетиње,
Р. 35, Бр. 423, 3,4 Трипко Прњатовић

КО ЖЕЛИ ДОБРО И ЈЕФТИНО КУПИТИ,

нека се обрати мени. Мјесто 150 К само 110 К прворестни котачи (бицикли) модел «Атила» 1906 са јамством годину дана. За госпође 130 К.

Слободно коло са бремзама ногом 20 К више. Огртачи (гузије) по 6, 7, 8 Кр. Ширкови 4—5 К. Сви дјелови котачи и прибор уз најниже цијене. Употребљени котачи по 65, 70, 80 К Специјални каталог бицикла на захтјев бесплатно. При наруџбама 20 К унапријед, остатак уз поузеће (ривалеу) Умјесто К 40 само К 12. Најфинији, чисто

акром, двоструки дурбиш, најповијни, најбољег састава, са 6 објектива, најбоље квалитете. Модел «Zeus» за путовање, капацитет и т. д., 144 mm. висок, објективни 43 mm. промјера уз ванредну свјетлост, са компасом којим ток и ремење К 12. Као што је доказано, продано је преко 10.000 комада војени, спортеким клубовима и т. д. Мој велики пуетров. каталог претења, сатова и многих бечких новости бесплатно на захтјев. Нарудбе вршиш једино уз поузеће (ривалеу). Што се не допада, примам натраг и замјењујем или повраћам паре. Протоколс. тргов. Дом

М. Рундбакин Wien IX
Lichtensteinstrasse 23. УТЕМЕЉЕН 1875 г.
П. п. број 350 (6—10)

Јован Милошевић — Трст

комисионарски посао, трговина на велико и колонијалној роби, драгарији, јужним воћем и т. д.

Имаде везе са највећим свестраним увозним и извозним пијацама: Све врсте земаљских производа као орахе, вуну, кожу, звијерку, разно медицинално коријење, лишће, бобе, и цвијет купује за свој властити рачун и прима у комисију — постизава најбоље цијене, куланта послуга, провизиона стопа умјерена.

П. п. Бр. 86. 26—26.

Стављамо на знање свима нашим пријатељима, да ћемо нашем незаборављеном колеги, бившој учитељици

† ДАНИЦИ МАРКОВИЋ

држати парастос у овдашњој саборној цркви на дан 1. октобра о. г. у 10. сати прије подне.

Подгорица, 22. септ. 1906.

Учитељи Подгорички.

Р. 38, Бр. 447, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом тешке туге и велике нам жалости, која нас изненадно задеси за нашим никад непрежалењим сином односно братом

ЂОКОМ НЕНЕЗИЋЕМ

који нам оста у Америку, мјесто **Бесверђињу**, прегажен од железнице 12. августа ове године у 39 години свога живота.

Сматрамо за свету дужност овим путем изразити благодарност на саучешћу путем телеграфа и писама нашој браћи, кумовима и пријатељима, који нам у многоме нашу тугу ублажише.

Неизмјерна и доживотна хвала грађанству Подгоричком као и Кучима, Зећанима, Дајабљанима, Дахначанима, и са стране пријатељима, који похиташе те покојника снама заједно код своје куће оплакаше, а наша увиђљена срца у многоме утјешеше.

Дубока хвала уредништву «Радника» у Америку, на саучешћу и у кратком објашњењу о смрти покојниковој.

Благодаримо нашој браћи и пријатељима у Америку, који нам писмено саучешћа изјавише, а наша увиђљена срца у неколико са писмима утјешеше.

Још један пут свијема и свакоме вјечита хвала.

Подгорица, 12. септембра, 1906.

Ожалошћени: мајка: **Неда**; браћа: **Васо** и **Мушика**; сестре: **Милица**, **Васе**, **Кате**, са осталом родбином.

Р. 163, Бр. 438, 1,1

НА ЗНАЊЕ

Управама основних школа

На основу објаве штампе у 29. и 30. боју „Гласа Црногорца“ од ове год. Управа Држ. Штампарије на лицитацији, држатој 30. јула тек. год. закључила је уговор са књијаром Пера М. Калуђеровића на Цетињу, за препродају свију државних издања као: школских уџбеника, закона и у опште свију књига које се штампају у Државној Штампарији.

Према тачки петог поменутог уговора Књијар П. М. Калуђеровића дужна је шиљати школске уџбенике и друге књиге државног издања — који се у Држ. Штампарији штампају о своје трошку до потоње поште у унутрашњост Црне Горе; на овај начин ученици ће добијати уџбенике по цијени означеној на корицама, без терета поштарине.

Да би се избјегло свако одоцњење и тим спријечило неспоразумјење између Књијаре П. М. Калуђеровића и Школских Управа, најбоље је да Школ. Управе шаљу поменутој Књијари своје наруџбине препорученим писмом — а такође у исто вријеме и новац за

Довољно је од **ФРАНКК'ОВЕ** примјесе за наву

ПРАВЕ = Франкк'ове примјесе за наву

само пољезицу толико,

као од других сурогата, јер је **права Франкк'ова примјеса за наву**

1) снажнија, 2) лепше боје, 3) издашнија, дакле 4) јестинија — 5) притом укуснија и затим још и **не одвише горка.**

За **„црну“** каву: на 4 кашике зрна — 1 кашику **„Франкк'ова“** примјесе за наву

„**белу**“ „ „ 3 кашике зрна — 1 кашику **„Франкк'ова“** „ „ „

Д. X 641 0 10 П